

ULASAN KES

RAYUAN DI MAHKAMAH UTAMA SYARIAH MENGENAI BANTAHAN AWAL DALAM KES *ESSAH BINTI MOHAMAD LWN MAD NOOR BIN LAMIN [1442]*

Mohd Hazwan Ismail

hazwanismail@student.usm.my

Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan, Universiti Sains Malaysia.

PENDAHULUAN

Kes *Essah binti Mohamad lwn Mad Noor bin Lamin (2020)*¹ ialah permohonan bantahan awal terhadap kebenaran merayu yang difailkan oleh perayu pada peringkat Mahkamah Utama Syariah Negeri Perak Darul Ridzuan terhadap suatu keputusan Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Perak. Dalam keputusan tersebut, Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Perak menolak permohonan bantahan awal yang difailkan menerusi Notis Rayuan terhadap responden oleh perayu. Kes ini menarik untuk dikaji kerana merupakan kes pertama yang difailkan di Mahkamah Utama Syariah Negeri Perak yang dapat membantu pengamal undang-undang mengenali proses undang-undang yang berkaitan dengan aspek teknikal, khususnya berkaitan dengan permohonan sebelum mendapatkan kebenaran merayu. Hal ini dikatakan demikian kerana proses pada peringkat rayuan tidak lagi membincangkan fakta kes, tetapi melibatkan persoalan undang-undang dan kepentingan awam dalam keputusan atau perintah mahkamah rayuan syariah itu.

FAKTA KES

Kes ini difailkan di Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Perak. Plaintif telah memfailkan tuntutan harta sepencarian pada 12/6/2007 di Mahkamah

---

1 *Jurnal Hukum Edisi Khas* sempena Persidangan Kehakiman dan Perundangan Syariah Nusantara tahun 2020 pada 28–30 September 2020 bersamaan 10–12 Safar 1442h, Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia. [1442] *JH Edisi Khas*, 46.

Tinggi Syariah Taiping. Mahkamah telah memerintahkan pelaksanaan perkara berikut dalam keputusannya:

- a. Tanah Pajakan Negeri 20740, Lot 2764, Mukim Pengkalan Aor, Daerah Larut dan Matang, berserta rumah di alamat No. 134, Lorong 5, Taman Kaya 34000 Taiping dipindah milik keseluruhannya kepada plaintif sebagai harta sepencarian.
- b. Defendan diperintahkan untuk membayar pinjaman tanah dan rumah tersebut sehingga selesai pada tahun 2014.
- c. Tanah Pajakan Negeri 118771, Lot 8396 Kamunting, Daerah Larut dan Matang, berserta rumah di alamat No. 22, Jalan 12, Taman Desa Jaya 6, 34600 Kamunting, Perak ialah milik sepenuhnya defendan.
- d. Nilai jualan kereta Proton Wira dengan nombor pendaftaran WGG 8885 yang telah dijual pada harga RM21,000 dibahagi dua bahagian, iaitu RM10,500. Urusan penjualan dilakukan oleh defendan dan pembayaran tersebut perlu dilakukan dalam tempoh enam bulan selepas perintah dikuatkuasakan.
- e. Kereta Proton Wira dengan Nombor Pendaftaran WKP 9885 diisytiharkan sebagai bukan harta sepencarian dan ditolak untuk digunakan dalam pembahagian.
- f. Tuntutan kadar sewa di Pajakan Negeri 118771, Lot 8396 Kamunting, Daerah Larut dan Matang, berserta rumah di alamat No. 22, Jalan 12, Taman Desa Jaya 6, 34600 Kamunting, Perak berjumlah RM150 ditolak untuk dijadikan sebagai harta sepencarian.
- g. Tuntutan harta lain ditolak.
- h. Kos ditanggung oleh pihak masing-masing.

Sebelum mahkamah memerintahkan perkara yang dinyatakan ini, defendan telah memfailkan Notis Rayuan bertarikh 25/1/2009 di mahkamah tinggi syariah. Namun begitu, mahkamah tinggi syariah telah menolak permohonan Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan tersebut. Setelah lima tahun keputusan kes tersebut, defendan sekali lagi memfailkan semakan terhadap keputusan mahkamah tinggi syariah di mahkamah rayuan syariah pada bulan Ogos 2014. Mahkamah rayuan syariah telah menolak permohonan semakan tersebut dan mengarahkan defendan untuk mengemukakan prosiding rayuan.

Defendan meneruskan tindakannya, iaitu memfailkan Notis Rayuan di mahkamah rayuan syariah bertarikh 13/11/2017, iaitu di luar had masa. Had masa ini bermaksud defendan memfailkan Notis Rayuan selepas 14 hari daripada tarikh keputusan dibacakan. Hal ini berdasarkan Seksyen 139(4) Enakmen Tatacara Mal Mahkamah Syariah (Perak) 2004 yang memperuntukan:

(4) Notis Rayuan hendaklah difailkan dalam tempoh empat belas hari dari hari keputusan itu diumumkan, dan hendaklah menyatakan sama ada keseluruhan atau sebahagian sahaja, dan bahagian yang keputusan itu yang dirayukan.

Tempoh 14 hari tersebut bermula selepas keputusan dibacakan oleh mahkamah tinggi syariah. Dalam kes ini, tempoh tersebut bermula apabila mahkamah tinggi syariah mengeluarkan keputusan atau perintah pada 25/1/2009. Namun begitu, defendan hanya memfailkan Notis Rayuan lapan tahun selepas keputusan mahkamah tinggi syariah. Mahkamah rayuan syariah pula menerima Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan. Dalam Notis Rayuan itu, defendan menyatakan permohonannya untuk membatalkan perintah mahkamah tinggi syariah.

Mahkamah rayuan syariah membenarkan permohonan Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan di luar had masa ini. Dalam keputusannya pada 13/1/2018, mahkamah rayuan syariah memutuskan untuk membatalkan perintah mahkamah tinggi syariah. Setelah dibenarkan untuk merayu, salinan Notis Rayuan telah dihantar kepada plaintif melalui pos dengan menggunakan City-Link Express bertarikh 4/4/2019.

Dua bulan setelah itu, defendan menerima nota keterangan dan alasan penghakiman daripada mahkamah tinggi syariah pada 21/6/2019. Dengan adanya nota keterangan dan alasan penghakiman, defendan telah memfailkan Alasan Rayuan dan Rekod Rayuan di mahkamah rayuan syariah pada 28/7/2019. Salinan Rekod Rayuan tersebut telah dihantar oleh defendan kepada plaintif melalui perkhidmatan Pos Laju bertarikh 5/8/2019.

Selepas menerima Rekod Rayuan, plaintif terus memfailkan permohonan bantahan awal di mahkamah rayuan syariah pada 12/9/2019. Bantahan awal ini ialah permohonan kepada mahkamah untuk membatalkan Notis Rayuan yang telah difailkan oleh defendan pada 13/11/2017. Namun begitu, pada 27/2/2020, mahkamah rayuan syariah telah memutuskan perkara berikut:

- (1) Permohonan bantahan awal ditolak.
- (2) Pihak plaintif dikehendaki untuk meneruskan prosiding ke peringkat seterusnya di Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Perak.
- (3) Pihak defendan perlu memfailkan permohonan kebenaran pelanjutan tempoh masa bagi kes rayuan disambung semula kerana telah melebihi had masa 14 hari.

ISU DALAM KES

- (1) Sama ada terdapat persoalan undang-undang dan kepentingan awam dalam kes rayuan.
- (2) Sama ada kes yang difailkan pada peringkat rayuan boleh diteruskan atau dibatalkan.

HUJAH DARIPADA PIHAK-PIHAK

Perayu (defendan) telah memfailkan Notis Rayuan di mahkamah rayuan syariah setelah tidak berpuas hati dengan keputusan mahkamah tinggi syariah. Responden (plaintif) telah memfailkan permohonan bantahan awal terhadap keputusan mahkamah rayuan syariah tetapi permohonan tersebut ditolak. Setelah mahkamah rayuan syariah menolak bantahan awal tersebut, pihak plaintif sekali lagi memfailkan Notis Bantahan di mahkamah utama syariah.

HUJAH PIHAK PLAINTIF

Dalam hujah yang dikemukakan oleh peguam plaintif, keputusan yang dibuat pada 27/2/2020 di mahkamah rayuan syariah adalah terkhilaf. Hal ini dikatakan demikian kerana dalam perintah butiran (1), mahkamah rayuan syariah telah menolak bantahan awal yang dikemukakan oleh pihak plaintif. Namun begitu, dalam perintah butiran (3), mahkamah rayuan syariah telah membenarkan defendan untuk memfailkan permohonan kebenaran pelanjutan tempoh masa untuk menyerahkan Notis Rayuan. Hal ini disebabkan oleh Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan telah melebihi tempoh 14 hari dan defendan masih belum memfailkan permohonan lanjutan tempoh masa. Oleh sebab itu, plaintif telah memfailkan permohonan bantahan awal untuk membatalkan permohonan rayuan tersebut.

Pihak plaintif mengemukakan hujah bahawa mahkamah rayuan syariah juga terkhilaf kerana membenarkan pihak plaintif untuk meneruskan kes bagi prosiding di mahkamah rayuan syariah dalam perintah butiran (2) tersebut sedangkan perkara tersebut bercanggah dengan perintah butiran (3). Dalam hal ini, kes tidak boleh diteruskan kerana pihak defendan perlu memfailkan permohonan pelanjutan tempoh masa sekurang-kurangnya 14 hari paling maksimum.

Keputusan yang dibuat oleh mahkamah rayuan syariah tidak tepat apabila memutuskan keputusan tanpa ada penghujahan yang difailkan. Peguam plaintif berhujah di mahkamah utama syariah dengan menyatakan bahawa mahkamah rayuan syariah terus menolak bantahan awal tersebut tanpa adanya penghujahan yang difailkan oleh peguam plaintif. Mahkamah hanya membenarkan defendan memfailkan permohonan pelanjutan masa. Hal ini menyebabkan mahkamah telah silap dan salah dari segi undang-undang.

Mahkamah rayuan syariah juga telah memberikan ketidakadilan kepada plaintif apabila gagal menjaga kepentingan awam. Hal ini disebabkan oleh defendan tidak memfailkan permohonan pelanjutan tempoh masa apabila tempoh 14 hari telah dilangkauinya. Menurut plaintif lagi, defendan berkali-kali melewatkan penghantaran Notis Rayuan di luar tempoh masa.

HUJAH PIHAK DEFENDAN

Peguam daripada pihak defendan berhujah bahawa tiada persoalan undang-undang dan kepentingan awam dibangkitkan oleh pihak plaintif. Kekhilafan yang berlaku hanya melibatkan prosedur dan ketidakaturan tatacara. Hal ini boleh diperbaik dengan kebenaran mahkamah.

Mahkamah membenarkan pelanjutan tempoh masa kerana berkuasa untuk memerintahkan sedemikian. Selain kecacatan atau kekhilafan dari segi prosedur, hal tersebut tidak mendatangkan masalah terhadap perjalanan kes. Hal ini dikatakan demikian kerana peruntukan Seksyen 82 dan 84 Enakmen Tatacara Mal Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2004 menyatakan bahawa jika terdapat kecacatan pada prosiding, mahkamah sendiri membenarkan pindaan dan pembedulan tanpa formaliti.

Notis Rayuan yang difailkan boleh diserahkan sebelum memfailkan Rekod Rayuan. Rekod Rayuan ialah prosedur terakhir dalam proses pemfailan rayuan. Dalam penghujahan terakhir defendan, kesilapan

tatacara atau prosedur tersebut tidak melibatkan perkara yang membatasi hukum syarak.

PENGHAKIMAN

Dalam keputusan kes di Mahkamah Utama Syariah Negeri Perak, mahkamah memutuskan perkara berikut:

1. Mahkamah membenarkan permohonan untuk membuat rayuan. Walau bagaimanapun, permohonan yang difailkan oleh plaintif tidak mempunyai persoalan undang-undang dan kepentingan awam. Oleh sebab kes ini kes pertama di Mahkamah Utama Syariah Negeri Perak, mahkamah membantu merangka persoalan yang boleh dikemukakan untuk meneruskan rayuan kelak. Persoalan ini meliputi:
  - a. Sama ada Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan mematuhi prosedur atau tidak yang boleh menyebabkan terbatalnya notis tersebut?
  - b. Sama ada mahkamah rayuan syariah tidak menepati prosedur atau tatacara yang difailkan dalam Notis Rayuan oleh defendan yang menyebabkan rayuan tidak dapat diteruskan?
  - c. Sama ada mahkamah rayuan syariah membenarkan defendan memfailkan Notis Rayuan walaupun tidak menepati prosedur atau tatacara dengan mengeluarkan satu perintah supaya permohonan pelanjutan masa dibenarkan walaupun affidavit yang difailkan oleh defendan tidak teratur?
  - d. Sama ada defendan telah gagal memfailkan atau menyerahkan Notis Rayuan terhadap plaintif dalam tempoh 14 hari disebabkan kegagalan mematuhi format yang boleh diperbetul seperti yang terdapat dalam Seksyen 41 dan 82 Enakmen Tatacara Mal Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2004?
  - e. Sama ada tatacara sedia ada yang tidak dipatuhi ini boleh diperbetul dengan hukum syarak?
  - f. Sama ada Notis Rayuan yang difailkan oleh defendan boleh diserahkan kepada plaintif dalam tempoh 14 hari sebelum Rekod Rayuan difailkan?

2. Mahkamah memerintahkan plaintif dan defendan supaya mengikuti prosiding rayuan serta dokumentasi yang telah ditetapkan dalam Enakmen Tatacara Mal Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2004.
3. Mahkamah juga memerintahkan penggantungan sementara kes pada peringkat mahkamah rayuan syariah sehingga mahkamah utama syariah memutuskan peringkat seterusnya.

ULASAN KES

Mahkamah utama syariah ialah hierarki tertinggi (setakat ini) di Malaysia yang hanya berkuasa di negeri Perak. Bidang kuasa mahkamah utama syariah adalah berdasarkan Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 yang telah diluluskan dalam Dewan Undangan Negeri Perak pada 5/12/2018 dan diwartakan pada 28/2/2019. Mahkamah utama syariah juga telah diperkenankan oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Perak pada 1/5/2019. Mahkamah utama syariah ialah hasil transformasi perundangan syariah yang wujud di Malaysia untuk memperkukuh institusi kehakiman syariah di Malaysia.

Sebelum wujudnya mahkamah utama syariah, mahkamah yang mempunyai hierarki paling tinggi pada ketika itu ialah mahkamah rayuan syariah. Kini, di Perak, terdapat empat peringkat mahkamah syariah mengikut hierarki seperti yang berikut:

- a. Mahkamah rendah syariah.
- b. Mahkamah tinggi syariah.
- c. Mahkamah rayuan syariah.
- d. Mahkamah utama syariah.

Mahkamah utama syariah ialah mahkamah rayuan yang memutuskan rayuan daripada keputusan mahkamah rayuan syariah. Mahkamah rayuan syariah mestilah telah mengeluarkan apa-apa keputusan atau perintah sebelum difailkan di mahkamah utama syariah. Mahkamah rayuan syariah juga dirayu setelah adanya perintah asal daripada mahkamah tinggi syariah. Seksyen 29 Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 memperuntukkan:

- (1) Mahkamah utama syariah hendaklah mempunyai bidang kuasa untuk mendengar dan memutuskan apa-apa rayuan terhadap apa-apa

keputusan mahkamah rayuan syariah dalam bidang kuasa rayuannya berkenaan apa-apa perkara yang diputuskan oleh mahkamah tinggi syariah dalam bidang kuasa asalnya.

(2) Apabila suatu rayuan daripada sesuatu keputusan mahkamah tinggi syariah telah diputuskan oleh mahkamah rayuan syariah, mahkamah utama syariah boleh atas permohonan mana-mana pihak di hadapan seorang Hakim Mahkamah Utama Syariah memberikan kebenaran untuk diputuskan olehnya sendiri atas apa-apa persoalan undang-undang berkepentingan awam yang telah timbul dalam perjalanan rayuan itu dan yang keputusan oleh mahkamah rayuan syariah telah menyentuh keputusan rayuan itu.

Sebelum rayuan dibuat di mahkamah utama syariah, kebenaran merayu perlu dimohon terlebih dahulu di mahkamah utama syariah. Hal ini berdasarkan Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 yang memperuntukkan perkara tersebut dalam seksyen 30 seperti berikut:

(1) Suatu rayuan atau permohonan bagi mendapatkan kebenaran untuk merayu di bawah Subseksyen 29(2) hendaklah dibuat kepada mahkamah utama syariah mengikut apa-apa cara yang ditetapkan.

(2) Mahkamah utama syariah, apabila mendengar mana-mana permohonan bagi mendapatkan kebenaran untuk merayu, boleh atas alasan khas, melanjutkan masa untuk merayu, walaupun masanya telah habis tempoh.

Kebeneran merayu perlu dimohon dan diluluskan oleh mahkamah utama syariah terlebih dahulu. Prosedur ini sebagai suatu tapisan awal bagi mengelakkan lambakan kes yang menyebabkan kes yang menjadi keutamaan tidak dapat diselesaikan. Hal ini juga bagi mengelakkan kes yang boleh diselesaikan secara teknikal yang tidak bersangkutan-paut dengan persoalan undang-undang dan kepentingan awam. Mahkamah juga memfokuskan keadilan yang perlu diberikan kepada pihak-pihak bagi meletakkan hak kepada yang berhak. Hal ini telah ditegaskan dalam al-Quran *Surah al-Nisa'*, ayat 135 yang bermaksud:

“Wahai orang yang beriman, hendaklah kamu menjadi orang yang sentiasa menegakkan keadilan, lagi menjadi saksi (yang menerangkan kebenaran) kerana Allah, sekalipun terhadap diri kamu sendiri, atau ibu bapa dan kaum kerabat kamu. Kalaulah orang (yang didakwa) itu kaya

atau miskin (maka janganlah kamu terhalang daripada menjadi saksi yang memperkatakan kebenaran disebabkan oleh kamu bertimbang rasa), kerana Allah lebih bertimbang rasa terhadap kedua-duanya. Oleh sebab itu, janganlah kamu turutkan hawa nafsu supaya kamu tidak menyeleweng daripada keadilan. Dan jika kamu memutar-belitkan keterangan atau enggan (daripada menjadi saksi), maka sesungguhnya Allah sentiasa mengetahui dengan mendalam akan apa-apa yang kamu lakukan.”

Berdasarkan ayat tersebut, jelas dinyatakan bahawa kita semestinya bertindak untuk menegakkan keadilan dan menjadi saksi untuk menyatakan kebenaran. Oleh sebab itu, mahkamah utama syariah memberikan peluang kepada pihak-pihak untuk menyatakan perkara yang terkilang terhadap keputusan rayuan yang telah diputuskan oleh mahkamah rayuan syariah dan keputusan yang asal oleh mahkamah tinggi syariah.

Walau bagaimanapun, Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 tidak memperuntukkan kriteria bagi mahkamah utama syariah secara spesifik. Oleh hal yang demikian, mahkamah telah merujuk mahkamah sivil terhadap kes yang telah diputuskan tentang kebenaran merayu oleh mahkamah rayuan kepada mahkamah persekutuan. Kebenaran merayu tersebut dilihat dari aspek undang-undang dan kepentingan awam.

Berdasarkan kebenaran merayu tersebut, permohonan oleh mahkamah rayuan kepada mahkamah persekutuan adalah berdasarkan peruntukan perenggan 96(a) Akta Mahkamah Kehakiman 1964 yang memperuntukkan:

96. Tertakluk mana-mana kaedah yang mengawal selia prosiding mahkamah persekutuan berkenaan dengan rayuan daripada mahkamah rayuan, sesuatu rayuan bolehlah dibuat daripada Mahkamah Rayuan kepada mahkamah persekutuan dengan kebenaran mahkamah persekutuan:-

- (a) Daripada apa-apa penghakiman atau perintah mahkamah rayuan berkenaan dengan apa-apa kuasa atau perkara sivil yang diputuskan oleh mahkamah tinggi pada menjalankan bidang kuasa asalnya yang melibatkan soal prinsip am yang diputuskan buat pertama kali atau soal yang penting yang akan dihujahkan secara lanjut dan suatu keputusan mahkamah persekutuan akan memberikan kebaikan kepada awam.

Adalah jelas bahawa akta yang diperuntukkan ini menyatakan bahawa perkara tersebut mestilah memberikan kebaikan kepada awam. Hal ini bertetapan dengan Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 dalam Seksyen 29(2) yang menyatakan bahawa perkara tersebut hendaklah melibatkan persoalan undang-undang dan berkepentingan awam. Maksud bagi akta dan enakmen tersebut adalah sama, iaitu menjaga kemaslahatan umum.

Menerusi enakmen dan akta yang diperuntukkan ini, mahkamah juga menyatakan bahawa perkara tersebut bertetapan dengan pandangan Abdul Karim Zaidan dalam kitab *Nidzam al-Qadha' Fi Syariat al-Islamiah*, halaman 282 yang menjelaskannya sebagai berikut:

Hakim pembatal dan pengesah tidak boleh diulang kaji semula, kecuali dalam keadaan tertentu dan amat terbatas yang ditentukan oleh pihak berkuasa. Dan hendaklah permohonan minta dikaji semula itu datang daripada pihak yang berkenaan dan dalam tempoh tertentu dan diangkat kepada para hakim pembatal dan pengesah itu sendiri atau kepada satu lembaga khas yang bertanggungjawab untuk mengkaji semula hukum-hukum ini.

Hal ini bermaksud, undang-undang yang dipersoalkan boleh muncul sekiranya terdapat perkara baharu yang seiring dengan peredaran masa dan perkembangan masyarakat. Hal ini memerlukan penjelasan yang lebih teliti untuk menentukan hukum dan keputusan yang lebih tepat supaya tidak bertentangan dengan hukum syarak. Perkara ini mesti dimuktamadkan dengan lebih mendalam agar masyarakat mengetahui bahawa terdapat batas yang tidak boleh dilanggar oleh undang-undang. Oleh sebab itu, sekiranya mahkamah terkhilaf ketika menentukan keputusan, keputusan itu perlu dibatalkan dan keputusan yang benar perlu diputuskan.

Selain itu, mahkamah berpendapat bahawa sekiranya ada persoalan undang-undang yang boleh berlaku, persoalan tersebut perlu ditunjukkan oleh pihak perayu dan pihak responden kepada mahkamah bagi membuktikannya. Sekiranya persoalan undang-undang yang ditunjukkan tersebut bertentangan dengan prinsip hukum syarak, keputusan tersebut perlu dibatalkan. Hal ini dijelaskan oleh Imam Jalaluddin Abdul Rahman bin Abi Bakr As-Sayuti yang membatalkan ijtihad yang tersalah oleh hakim, dalam kitab *Al-Asybah wan Nazhair fi Qawaid wa Furu' Fiqh as-Shafie*, pada halaman 144 yang bermaksud:

Ijtihad seorang hakim perlu dibatalkan sekiranya bertentangan dengan nas, ijmak atau qias jalie.

Imam Qarafi berkata: (ijtihad perlu dibatalkan) jika bertentangan dengan kaedah kuliyyah.

Imam Abu Hanifah pula berkata: atau hakim berhukum dengan sesuatu yang tidak mempunyai dalil. Sebagaimana dinukilkan oleh Imam Subki dalam fatwanya: Sesuatu yang dianggap bertentangan apabila pewakaf meletakkan syarat (dalam mewakafkan hartanya) dan ia dianggap bertentangan dengan nas. Hakim juga dikira berhukum dengan sesuatu yang tidak ada dalil. Sama ada perkara tersebut dinaskan pada hukum wakaf yang mempunyai nas atau secara zahir.

Hal yang sama disebut oleh Sheikh Muhammad al-Zuhaili dalam kitabnya *Al-Qadhaie fi fiqh Islami Dirasah Muqaranah* pada halaman 483 yang bermaksud:

Jika keputusan seorang hakim dalam perkara-perkara baharu, kemudian ternyata bagi dirinya atau pihak lain mendapati bahawa hukuman itu bersalahan dengan dalil qatie daripada kitab atau sunnah atau ijmak atau qias jalie, maka hukuman tersebut perlu dibatalkan.

Oleh hal yang demikian, bagi membolehkan kebenaran merayu yang dipohon oleh pihak perayu dipertimbangkan, mahkamah meneliti dan merujuk kes daripada mahkamah persekutuan berdasarkan prinsip perundangan, iaitu kes *Datuk Syed Kechik bin Syed Mohamed & Anor Iwn The Board of Trustee of the Sabah Foundation & Ors and another application* (1999) 1 *MLJ* 25. Dalam kes ini, dijelaskan bahawa sebelum kebenaran merayu dibenarkan, kebenaran tersebut mestilah memenuhi kriteria yang telah ditetapkan. Mahkamah akan membenarkan permohonan kebenaran merayu sekiranya memenuhi dua ketetapan, iaitu:

- a. Mahkamah rayuan belum pernah memberikan keputusan terhadap keputusan mahkamah persekutuan berdasarkan prinsip umum, atau keputusan dan penghujahan lanjutan daripada mahkamah persekutuan yang boleh memberikan faedah kepada masyarakat awam.
- b. Mahkamah persekutuan akan membenarkan kebenaran merayu sekiranya bakal perayu mempunyai *prima facie* yang akan dikemukakan.

Mahkamah juga merujuk kes *Terengganu Forest Products Sdn. Bhd. lwn Cosco Container Lines Co Ltd & Anor and other application* (2011) 1 *MLJ* 25 ketika memberikan kebenaran untuk merayu. Mahkamah persekutuan telah memberikan kriteria dari segi prinsip perundangan yang mesti dipenuhi dan akan mempertimbangkan permohonan tersebut berdasarkan perkara berikut:

- a. Telah mempunyai keputusan daripada mahkamah rayuan.
- b. Telah mempunyai keputusan dan memperoleh perintah asal, iaitu daripada mahkamah tinggi.
- c. Mesti mempunyai persoalan undang-undang yang berkaitan dengan prinsip umum yang belum lagi ada keputusan daripada mahkamah persekutuan.
- d. Kebenaran merayu tidak melalui rayuan interlokutori.
- e. Terdapat pendapat perundangan yang tidak tepat.
- f. Mempunyai pendapat yang berbeza di mahkamah rayuan.
- g. Sekiranya mempunyai kesalahan pemahaman mengenai statut, kebenaran tidak akan diberikan, melainkan pentafsiran statut tersebut penting untuk awam.
- h. Mahkamah berpuas hati sekiranya mempunyai manfaat terhadap perniagaan atau industri yang berkaitan.
- i. Jawapan yang diberi terhadap apa-apa persoalan mestilah tepat, padat dan tidak meleret.
- j. Jika satu daripada atau kedua-dua pihak tidak berpuas hati dengan keputusan mahkamah rayuan.

Pihak perayu mestilah mempunyai persoalan undang-undang yang boleh dikemukakan serta mesti melibatkan kepentingan awam sekiranya pihak perayu ingin memohon kebenaran apabila pihak tersebut tidak berpuas hati terhadap keputusan mahkamah rayuan syariah. Mahkamah utama syariah lebih teliti tentang persoalan undang-undang dan pihak perayu perlu merangka dengan sebaik-baiknya bagi membolehkan mahkamah mengubah pendapat atau keputusan yang dibuat.

Mahkamah juga menegaskan bahawa sekiranya tiada persoalan undang-undang yang berbangkit dan tiada kepentingan awam yang dijelaskan, mahkamah tidak akan membenarkan rayuan didengar pada

peringkat seterusnya. Hal ini dikatakan demikian kerana mahkamah utama syariah akan menyemak Notis Rayuan dan Rekod Rayuan yang akan difailkan oleh pihak perayu terlebih dahulu sebelum mendengar hujah daripada pihak-pihak. (Rujuk kes *Joceline Tan Poh Choo & Ors lwn V.Muthusamy* (2008) 6 *MLJ* 621.FC).

KESIMPULAN

Kes ini ialah kes rayuan pertama yang difailkan di mahkamah utama syariah. Pihak defendan pada asalnya tidak berpuas hati dengan keputusan mahkamah tinggi syariah. Oleh sebab itu, defendan telah memfailkan Notis Rayuan di mahkamah rayuan syariah. Walau bagaimanapun, plaintif telah memfailkan permohonan notis bantahan awal untuk mengengapikan Notis Rayuan tersebut. Mahkamah rayuan syariah telah memerintahkan bahawa notis bantahan yang difailkan oleh plaintif ditolak. Akibat daripada itu, plaintif dikehendaki untuk meneruskan prosiding kes di mahkamah rayuan syariah apabila mahkamah rayuan syariah membenarkan pihak defendan untuk memfailkan permohonan lanjutan tempoh masa bagi memfailkan Notis Rayuan yang telah melebihi 14 hari. Kes dibawa ke mahkamah utama syariah dan mahkamah utama syariah mendapati bahawa tiada persoalan undang-undang dan kepentingan awam yang difailkan oleh plaintif. Mahkamah utama syariah hanya membenarkan prosiding diteruskan dan pihak-pihak perlu memfailkan penghujahan sekiranya terdapat persoalan undang-undang dan kepentingan awam. Prosiding bagi kes di mahkamah rayuan syariah digantung sementara bagi memberikan laluan kepada kes yang sedang berjalan di mahkamah utama syariah sehingga selesai dengan keputusan yang akan diumumkan kelak.

RUJUKAN

- Abdul Karim Zaidan. (2014). *Sistem Kehakiman Islam (Nizam al-Qada' Fi Syariat al-Islamiah)*. (Mohd Saleh Haji Ahmad, Terj.) Pustaka Haji Abdul Majid.
- Abdullah Basmeih. (2002). *Tafsir Pimpinan al-Rahman kepada Pengertian al-Qur'an* (Edisi 13). Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri.
- Akta Mahkamah Kehakiman 1964 (Akta 91).
- Datuk Syed Kechik bin Syed Mohamed & Anor lwn The Board of Trustee of the Sabah Foundation & another application (1999) 1 *MLJ* 25.
- Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Perak) 2018 (Enakmen No. 13 tahun 2018).

- Jalaluddin Abdul Rahman bin Abi Bakr As-Sayuti. (2009). *Al-Asybah wan Nazhair fi Qawaid wa Furu' Fiqh as-Shafie*. Dar at-Taufiqiyah lil Turath.
- Joceline Tan Poh Choo & Ors lwn V.Muthusamy (2008) 6 *MLJ* 621.FC).
- Sheikh Muhammad al-Zuhaili. (2002). *Al-Qadhaie fi fiqh Islami Dirasah Muqaranah*. Dar al-Fikr.
- Terengganu Forest Products Sdn. Bhd. *lwn* Cosco Container Lines Co Ltd & Anor and other application (2011) 1 *MLJ* 25.